

Bericht: Reactie LTO Nederland op internetconsultatie 'Wijziging Waterschapswet en Waterwet voor versterking toepassing profijtbeginsel bij watersysteemheffing, ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en oplossen van enkele knelpunten'

Afzender: LTO Nederland

Contactpersoon: Michael van der Schoot, LTO Themaspécialist Water
E-mail: mvdshoot@lto.nl
Telefoon: +31(0)639007314

Consulatie: https://www.internetconsultatie.nl/wijziging_waterschapsbelasting

Datum indiening: 30 september 2022

Status: Definitief

Dit is de reactie van LTO Nederland op de voorgestelde wijziging van de Waterschapswet en de Waterwet. De waterschapsbelastingen worden hiermee aangepast en knelpunten in de watersysteemheffing, de zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden opgelost.

Ten algemene

Aanpassing van het belastingsysteem is een ingewikkelde materie. LTO Nederland vindt dat de kostentoedeling gebaseerd moet zijn op de reële kosten, gemaakt door de verschillende categorieën. Door toepassing van het kostenveroorzakersprincipe/profijtbeginsel, maar tegelijkertijd moet er voldoende oog zijn voor het solidariteitsprincipe. Dit geldt zeker voor veiligheidsdoelen. Stijging van de waterschapslasten voor de verschillende categorieën dienen met elkaar in de pas te lopen. LTO Nederland is daarom voorstander van het profijtbeginsel en is tevens voorstander van meer flexibiliteit bij de vaststelling van de tarieven.

Voorliggende wijziging van de Waterschapswet en Waterwet bieden oplossingen voor de urgente knelpunten die de waterschappen de afgelopen jaren hebben ervaren in de toepassing van het huidige belastingstelsel. De Unie van Waterschappen adviseerde eerder om zo snel als mogelijk met het bijbehorende wetgevingsproces te starten. Een snelle verankering in wetgeving zorgt er namelijk voor dat de waterschappen -op zo kort mogelijke termijn- weer beschikken over een belastingstelsel dat draagvlak voor de heffingswijze kent en leidt tot goed uitlegbare tarieven. Voor de landbouw is deze aanpassing van het belastingstelsel van groot belang omdat onder andere de weeffout, die in het huidige belastingstelsel de extreme tariefstijgingen voor de categorie 'ongebouwd' veroorzaakte, hiermee wordt opgelost. Voor het vaststellen van de bijdrage aan de watersysteemkosten wordt namelijk in het nieuw voorgestelde belastingsysteem niet langer de waarde van onroerend goed, maar de dichtheid van de bebouwing ten opzichte van het areaal natuur en landbouw (aantal hectares per 1000 inwoners) als basis gebruikt. LTO Nederland heeft er bij de Unie van Waterschappen steeds voor gepleit dat het belastingsysteem niet moet leiden tot een onevenredige stijging van de waterschapslasten voor de categorie 'ongebouwd'. LTO Nederland kan zich dan ook vinden in het eerder door de Unie van Waterschappen ingediende voorstel tot aanpassing van het belastingstelsel, zoals wij dat ook eerder publiekelijk kenbaar hebben gemaakt.

In de memorie van toelichting staat beschreven dat vanuit agrariërs eerder is benadrukt dat het zeer gewenst is om de kostentoedeling bij de watersysteemheffing te wijzigen. Met name vanwege de invloed die de waarde van infrastructuur nu heeft op de tarieven voor agrariërs. Daarbij zijn eerder ook zorgen geuit over het afnemende aantal agrarische hectares in relatie tot de toebedeelde kosten. Verder staat in de memorie van toelichting dat wordt gestreefd naar inwerkingtreding per 1 januari 2025. LTO Nederland vraagt dringend om het wetgevingsproces dat nodig is om de voorstellen te kunnen implementeren, voortvarend ter hand te nemen; verder uitstel is onwenselijk wat LTO Nederland betreft.

Nieuwe methode kostentoedeling watersysteemheffing

Waterschappen krijgen door de aanpassingen in de watersysteemheffing meer mogelijkheden om te heffen naar profijt of belang. Diegene die meer profijt heeft van de werkzaamheden van het waterschap betaalt dan een hogere heffing. Degene die minder belang heeft krijgt een lagere heffing. LTO Nederland pleit ervoor om binnen de nieuwe kostensystematiek rekening te houden met het gegeven dat vanuit diverse beleidsontwikkelingen wordt gestuurd richting extensivering in de land- en tuinbouw. Een concreet voorbeeld hiervan komt voort uit het 7^e actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn en bijbehorend Addendum. Hierin wordt onder andere aangekondigd dat in de beekdalen op de hooggelegen zandgronden wordt ingezet op extensivering van de teelten. Als dit verder wordt uitgewerkt in de diverse gebiedsplannen voortkomend uit het Nationaal Programma Landelijk gebied (NPLG) betekent dit dat het opbrengend vermogen van die gronden (ook in economische zin) lager wordt. LTO Nederland is van mening dat deze ontwikkeling ook meegenomen dient te worden door de waterschappen die de nieuwe methode voor de kostentoedeling van de watersysteemheffing gaan toepassen.

Separate bekostiging van plusvoorzieningen

LTO Nederland onderkent de tendens in de waterwereld om voor bepaalde diensten het prijsmechanisme te hanteren of door het inzetten van andere incentives (zoals het recht op wateronttrekking, verlaging waterschapsbelasting, aanpassing handhaving etc.) om de zoetwaterbeschikbaarheid te verbeteren. Wel is een scherp onderscheid nodig in reguliere taken van het waterschap in relatie tot de gevraagde extra inzet om te voorkomen dat dubbel betaald wordt.

Integraal afwegingskader

In het integraal afwegingskader staat op pagina 2 als doel van deze aanpassing geschreven: *“Waterschappen de mogelijkheid geven om te investeren in maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie, de energietransitie en de circulaire economie.”* LTO Nederland merkt hierbij op dat veel van de maatregelen uitgevoerd worden op agrarische percelen en/of door agrarische ondernemers. LTO Nederland pleit ervoor dat waterschappen (maatschappelijke) inspanningen vanuit de land- en tuinbouw belonen. ‘Belonen’ kan gaan over een vergoeding voor geleverde blauwe diensten (eventueel via korting op de waterschapsbelasting) of bijvoorbeeld door een betere waterbeschikbaarheid voor het eigen bedrijf. Het is LTO Nederland momenteel nog onhelder of deze mogelijkheid geboden wordt door voorliggende wijzigingen.

Tot slot staat op dezelfde pagina van het integraal afwegingskader: *“Bij de watersysteemheffing kan de huidige lastenverdeling tussen de categorieën (ingezeten, eigenaren woningen, niet-woningen natuurterreinen en ongebouwde grond) wijzigen. Hoe dit precies uitpakt verschilt per waterschap.”* LTO Nederland is zoals aangegeven voorstander van maatwerk per waterschap. Aan de ander kant merkt LTO Nederland op dat (en dat is de keerzijde van de medaille) het onwenselijk is dat er uitlegbare willekeur ontstaat onderling tussen naast elkaar gelegen waterschappen.